

**DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH
DO INDYWIDUALNYCH PSYHOFIZYCZNYCH POTRZEB
UCZNIÓW W KL. I- III
W SZKOLE PODSTAWOWEJ
IM. ŚW. MAKSYMILIANA KOLBEGO W TERESINIE**

Podstawowym celem dostosowania wymagań jest wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów oraz zapobieganie wtórnym zaburzeniom sfery emocjonalno- motywacyjnej. Dostosowanie polega na modyfikacji procesu edukacyjnego umożliwiającego uczniom sprostanie wymaganiom szkolnym.

1. UCZNIOWIE O INTELIGENCJI NIŻSZEJ NIŻ PRZECIĘTNA

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

Edukacja polonistyczna

- zmniejszanie ilości, stopnia trudności i obszerności zadań
- dzielenie materiału na mniejsze partie, wyznaczanie czasu na ich opanowanie i odpytywanie
- wydłużanie czasu na odpowiedź, przeczytanie lektury
- wprowadzanie dodatkowych środków dydaktycznych np. ilustracje, ruchomy alfabet
- odwoływanie się do znanych sytuacji z życia codziennego
- formułowanie pytań w formie zdań o prostej konstrukcji powołujących się na ilustrujące przykłady
- częste podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień konwencjonalnych sposobów zapamiętywania
- należy zezwolić na dokończenie w domu niektórych prac wykonywanych na lekcjach
- dyktanda przeprowadzać indywidualnie w wolniejszym tempie, gdyż dzieci te często nie nadążają za klasą
- potrzeba większej ilości czasu i powtórzeń na opanowanie materiału.

Edukacja matematyczna

- częste odwoływanie się do konkretności (np. graficzne przedstawianie treści zadań), szerokie stosowanie zasady pogłębienia
- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności (pamiętając, że obniżenie wymagań nie może zejść poniżej podstawy programowej)
- podawanie poleceń w prostszej formie (dzielenie złożonych treści na proste, bardziej zrozumiałe części)
- wydłużanie czasu na wykonanie zadania
- podchodzenie do dziecka w trakcie samodzielnej pracy w razie potrzeby udzielenia pomocy, wyjaśnień, mobilizowanie do wysiłku i ukończenia zadania
- zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie samodzielnie wykonać
- potrzeba większej ilości czasu i powtórzeń dla przyswojenia danej partii materiału.

Edukacja przyrodnicza

- w związku z dużym problemem w selekcji i wyborze najważniejszych informacji z danego tematu można wypisać kilka podstawowych pytań, na które uczeń powinien znaleźć odpowiedź czytając dany materiał (przy odpytywaniu prosić o udzielenie na nie odpowiedzi), podobnie postępować przy powtórkach
- pozostawianie większej ilości czasu na przygotowanie się z danego materiału (dzielenie go na małe części, wyznaczanie czasu na jego zapamiętanie i odpytywanie)

Edukacja muzyczna, plastyczna, techniczna, wychowanie fizyczne

- zapewnienie większej ilości ćwiczeń, aby uczeń opanował daną sprawność (w razie potrzeby zwolnienie z wykonania ćwiczeń przerastających możliwości ruchowe ucznia)
- wielokrotne tłumaczenie i wyjaśnianie zasad i reguł gier sportowych
- podpowiadanie tematu pracy plastycznej czy technicznej, częste podchodzenie do ucznia, ukierunkowywanie w działaniu
- pozwalanie na korzystanie ze śpiewników, wzorów, zapisów nutowych
- liberalne ocenianie wytworów artystycznych ucznia
- w ocenianiu zwracanie większej uwagi na wysiłek włożony w wykonanie zadania niż ostateczny efekt pracy

2. UCZNIOWIE Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ W STOPNIU LEKKIM

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych :

- dzielenie materiału do wyuczenia na mniejsze partie,
- stopniowanie trudności sytuacji zadaniowych,
- wydawanie krótkich poleceń,
- częste utrwalanie bieżącego materiału, powtarzanie nowych treści,
- w czasie lekcji upewnianie się czy uczeń właściwie zrozumiał treść zadań i poleceń,
- kontrolowanie rozumienia czytanego tekstu poprzez zadawanie dodatkowych pytań, ukierunkowywanie na właściwą odpowiedź poprzez zadawanie pytań pomocniczych,
- naprowadzanie na prawidłowe rozwiązanie,
- wspieranie podczas czytania i pisania,
- pozwalanie na pracę we własnym tempie,
- zapewnienie w klasie atmosfery bezpieczeństwa i akceptacji,
- wspieranie i naprowadzanie podczas rozwiązywania zadań matematycznych,
- częste odwoływanie się do sytuacji z życia codziennego i do konkretów,
- wspieranie w sytuacjach trudności z koncentracją uwagi,
- w czasie lekcji stosowanie przerywników, wprowadzanie elementów relaksacyjnych,
- przekazywanie informacji kilkoma kanałami,
- ocenianie za zaangażowanie w podjęcie i wykonanie zadania,
- upewnianie się czy uczeń dokończył rozpoczęte na lekcji zadanie, zanotował zadanie domowe (do czasu wypracowania u niego takiego nawyku),
- stopniowanie sytuacji zadaniowych, tak by uczeń mógł odnieść sukces,
- stosowanie polisensorycznych metod nauczania,
- stosowanie wzmocnień pozytywnych

3. SPECYFICZNE TRUDNOŚCI W UCZENIU SIĘ

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

Edukacja polonistyczna

- nie wymagać, by uczeń czytał głośno przy klasie nowy tekst, wskazywać wybrane fragmenty dłuższych tekstów do opracowania w domu i na nich sprawdzać technikę czytania
- dawać więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu
- starać się w miarę możliwości przygotowywać sprawdziany i kartkówki w formie testów
- czytanie lektur szkolnych lub innych opracowań rozłożyć w czasie, pozwalać na korzystanie z książek "mówionych"
- raczej nie angażować do konkursów czytania
- uwzględniać trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, dawać więcej czasu, instruować lub zalecać przeczytanie tekstu wcześniej w domu
- częściej sprawdzać zeszyty szkolne ucznia, ustalić sposób poprawy błędów, czuwać nad wnikliwą ich poprawą, oceniać poprawność i sposób wykonania prac
- dać uczniowi czas na przygotowanie się do pisania dyktanda poprzez podanie mu trudniejszych wyrazów, a nawet wybranych zdań, które wystąpią w dyktandzie; można też dawać teksty z lukami lub pisanie z pamięci
- dyktanda sprawdzające można organizować indywidualnie
- błędów nie omawiać wobec całej klasy
- w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych uczyć tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji
- pomagać w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażen i zwrotów
- nie obniżać ocen za błędy ortograficzne i graficzne w wypracowaniach
- podać uczniom jasne kryteria oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wywodu, treść, styl, kompozycja itd.)
- dawać więcej czasu na prace pisemne, sprawdzać, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek
- przypadku trudności z odczytaniem pracy odpytać ucznia ustnie
- pozwalać na wykonywanie prac na komputerze
- usprawniać zaburzone funkcje - zajęcia korekcyjno-kompensacyjne

Edukacja matematyczna

- naukę tabliczki mnożenia, definicji, reguł, wzorów, symboli rozłożyć w czasie, często przypominać i utrwalać
- nie wrywać do natychmiastowej odpowiedzi, przygotować wcześniej zapowiedzią, że uczeń będzie pytany
- w trakcie rozwiązywania zadań tekstowych sprawdzać, czy uczeń przeczytał treść zadania i czy prawidłowo ją zrozumiał, w razie potrzeby udzielać dodatkowych wskazówek
- w czasie sprawdzianów zwiększyć ilość czasu na rozwiązanie zadań
- nieprawidłowa organizacja przestrzenna zapisu działań matematycznych

- uwzględniać trudności związane z myleniem znaków działań, przestawianiem cyfr itp.
- materiał sprawiający trudność dłużej utrwałać, dzielić na mniejsze porcje
- oceniać tok rozumowania, nawet gdyby ostateczny wynik zadania był błędny, co wynikać może z pomyłek rachunkowych
- oceniać dobrze, jeśli wynik zadania jest prawidłowy, choćby strategia dojścia do niego była niezbyt jasna, gdyż uczniowie dyslektyczni często prezentują styl dochodzenia do rozwiązania niedostępny innym osobom, będący na wyższym poziomie kompetencji.

Edukacja przyrodnicza

- uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw
- w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać
- częściej powtarzać i utrzymywać materiał
- podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie
- wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania
- zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia
- odpytywać indywidualnie często oceniać prace domowe

Edukacja muzyczna, plastyczna, techniczna, wychowanie fizyczne

- w miarę możliwości pomagać, wspierać, dodatkowo instruować, naprowadzać, pokazywać na przykładzie
- dzielić dane zadanie na etapy i zachęcać do wykonywania małutkimi krokami
- nie zmuszać na siłę do śpiewania czy wykonywania ćwiczeń sprawiających uczniowi trudność
- dawać więcej czasu na opanowanie danej umiejętności, cierpliwie udzielać instruktażu
- nie krytykować, nie oceniać negatywnie wobec klasy
- podczas oceniania brać przede wszystkim pod uwagę stosunek ucznia do przedmiotu, jego chęci, wysiłek, przygotowanie do zajęć w materiały, niezbędne pomoce itp.
- włączać do rywalizacji tylko tam, gdzie uczeń ma szansę

4. UCZNIOWIE Z AUTYZMEM

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- „podążanie za” holding terapia behawioralna dostosować formy i metody pracy do specyfiki funkcjonowania dziecka.
- umiejscowienie w klasie – posadzenie ucznia w trakcie lekcji, które umożliwiał bieżącą kontrolę stopnia rozumienia poleceń, zadań, opanowania omawianego materiału oraz umożliwi maksymalną koncentrację uwagi,
- pomoc nauczyciela wspomagającego,
- polecenia kierowane do ucznia formułowane w sposób konkretny,
- indywidualnie dostosowane teksty i ćwiczenia,

- mówienie wprost, bez przerośni i dwuznaczności,
- wyjaśnianie niezrozumiałych wyrazów i zwrotów,
- częste odwoływanie się do sytuacji z życia codziennego i do konkretów,
- unikanie potoku mowy,
- uprzedzanie o zmianach i modyfikacjach, minimalizowanie sytuacji stresogennych,
- ustalenie stanowczych oczekiwań wobec ucznia dotyczących zajęć lekcyjnych, ale dostarczanie mu również okazji do realizacji własnych zainteresowań, włączanie jego zainteresowania do ćwiczeń i zadań,
- wydawanie krótkich poleceń,
- w czasie lekcji upewnianie się, czy uczeń właściwie zrozumiał treść zadań i poleceń,
- ukierunkowywanie na właściwą odpowiedź poprzez zadawanie pytań pomocniczych,
- naprowadzanie na prawidłowe rozwiązanie,
- częste utrwalanie zdobytej wiedzy i umiejętności,
- dzielenie materiału do wyuczenia na mniejsze partie,
- wydłużanie czasu pracy ucznia,
- ocenianie za wkład pracy w wykonanie zadania i chęci,
- stosowanie pochwał i wzmocnień pozytywnych,
- zapewnienie w klasie atmosfery bezpieczeństwa i akceptacji,
- częste chwalenie ucznia indywidualnie i na forum klasy

5. UCZNIOWIE Z ZESPOŁEM ASPERGERA

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- starać się podnosić samoocenę dziecka w celu zwiększenia poczucia jego własnej wartości, efektywności pracy i możliwości osiągnięcia sukcesu,
- włączać wszelkie metody aktywizujące na lekcjach,
- omawiać na bieżąco wszystkie problemy natury wychowawczej,
- kryteria oceny dziecka nie powinny odbiegać od oceny jego zdrowych rówieśników, gdyż zazwyczaj ma normę intelektualną, a ponadto posiada szczególne uzdolnienia w ramach przedmiotów, które go interesują,
- bazować na mocnych stronach ucznia, a rozwijać słabsze, a także bardzo dbać o sferę emocjonalno-motywacyjną ucznia,
- ocenę z zachowania wystawiać mając na uwadze specyfikę ZA,
- wspierać zainteresowania i uzdolnienia ucznia, dawać możliwość wykazania się na forum klasy,
- planować pracę z dzieckiem oraz opanowywać niepokój w szkolnym chaosie.

6. UCZNIOWIE Z ADHD

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- organizować środowisko zewnętrzne (porządek, ograniczenie bodźców),
- stosować wzmocnienia (pochwała, nagroda),
- ograniczyć stosowanie drastycznych środków wychowawczych (izolacja, „walki słowne”),
- skutecznie komunikować się (krótkie instrukcje, powtarzanie),

- wprowadzić rutynę codziennych obowiązków,
- konsekwentnie postępować
- nawiązywać pozytywne kontakty emocjonalne z uczniem,
- ustalić obowiązujący system norm i zasad.

7. UCZNIOWIE SZCZEGÓLNIIE UZDOLNIENI

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- dostrzegać uzdolnienia dzieci i zachęcać je do ich rozwijania,
- jeżeli uzdolnienia mają charakter wybiórczy można rozwijać je poprzez udział w kołach zainteresowań, indywidualną pracę pod kierunkiem nauczyciela, zachęcać do udziału w olimpiadach, turniejach, konkursach przedmiotowych, przydzielać dodatkowe zadania do rozwiązania w czasie lekcji i w domu.

8. UCZNIOWIE PRZEWLEKLE CHORZY

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- zebrać informacje na temat choroby dziecka i jej wpływu na funkcjonowanie szkolne,
- dostosować sposoby pracy z dzieckiem i wymagania szkolne na podstawie zaświadczenia lekarskiego i/lub opinii psychologiczno – pedagogicznej,
- pomóc w wyrównywaniu zaległości w nauce, wynikających z absencji chorobowej – w formie pomocy koleżeńskiej lub zajęć dydaktyczno – wyrównawczych,
- organizować takie formy aktywności i gromadzenia doświadczeń poznawczych , jakie są dla dziecka dostępne,
- nie wyłączać go pochopnie z zajęć
- uwzględniać w procesie dydaktycznym zmienne samopoczucie i sprawność psychofizyczną dziecka
- w okresie zaostrzenia choroby nie obciążać dziecka dodatkowymi stresami (testami, sprawdzianami),
- zmniejszać stopień trudności zadań,
- wiadomości sprawdzać raczej w okresach poprawy stanu zdrowia i samopoczucia,
- umożliwić choremu uczniowi jak najpełniejszy wypoczynek w czasie przerwy,
- dbać o prawidłowe relacje z rówieśnikami.

9. UCZNIOWIE Z ORZECZENIEM SŁABOWIDZĄCY

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- odpowiednie umiejscowienie dziecka w klasie, zapewniające właściwe oświetlenie i widoczność,
- udostępnianie tekstów (np. testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej,
- podawanie modeli i przedmiotów do obejrzenia z bliska,
- zwracanie uwagi na szybką męczliwość dziecka, wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań,
- częste zadawanie pytania - „co widzisz?” w celu sprawdzenia doznań wzrokowych,
- powiększanie kart pracy i tekstów ułatwiające czytanie i pisanie w czasie zajęć,
- wydłużanie czasu pracy ucznia,
- stosowanie pochwał i wzmocnień pozytywnych,
- zapewnienie w klasie atmosfery bezpieczeństwa i akceptacji,
- ocenianie za wkład pracy w wykonanie zadania i chęci,

- częste chwalenie ucznia indywidualnie i na forum klasy.

10. UCZNIOWIE Z NIEPOWODZENIAMI EDUKACYJNYMI:

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

w zakresie edukacji polonistycznej:

- zmniejszanie ilości, stopnia trudności i obszerności zadań,
- wydłużanie czasu na odpowiedź,
- wprowadzanie dodatkowych środków dydaktycznych np. ilustracje,
- odwoływanie się do znanych sytuacji z życia codziennego,
- częste podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania
- dodatkowej pomocy, wyjaśnień,
- zajęcia w ramach zespołu dydaktyczno-wyrównawczego,
- należy zezwolić na dokończenie w domu niektórych prac wykonywanych
- na lekcjach.

w zakresie edukacji matematycznej

- uwzględniać trudności związane z przestawianiem cyfr,
- często przypominać i odwoływać się do wiadomości wcześniej poznanych,
- podawać polecenia w prostej formie,
- utrwałać, dzielić na mniejsze porcje materiał edukacyjny,
- nie wrywać do natychmiastowej odpowiedzi, zapowiedzieć, że uczeń będzie pytany,
- oceniać wkład pracy zaangażowanie, samodzielność w wykonywanych działaniach oraz poziom umiejętności,
- zadawać do domu tyle, ile uczeń jest w stanie samodzielnie wykonać,
- w czasie sprawdzianów zwiększyć ilość czasu na wykonywanie zadań, podawać polecenia w prostej formie.

11. UCZNIOWIE Z DEFICYTAMI KOMPETENCJI I ZABURZENIAMI SPRAWNOŚCI JĘZYKOWYCH

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- przekazywanie wiedzy za pomocą kilku kanałów (np. słuchowego i wzrokowego),
- pozytywne motywowanie do pracy nad przezwyciężaniem istniejących trudności, itp.,
- stosowanie wzmocnień pozytywnych,
- zapewnienie w klasie atmosfery bezpieczeństwa i akceptacji,
- na językach obcych wydłużanie czasu na opanowanie nowych słówek i struktur gramatycznych,
- naprowadzanie podczas czytania i pisania,
- częste odwoływanie się do sytuacji z życia codziennego i do konkretów,
- korzystanie z gotowych pomocy dydaktycznych,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości,
- wydawanie krótkich poleceń,
- wykorzystywanie programów multimedialnych i komputerów do ćwiczeń praktycznych,
- w czasie lekcji upewnianie się czy uczeń właściwie zrozumiał treść zadań i poleceń,

- ukierunkowywanie na właściwą odpowiedź poprzez zadawanie pytań pomocniczych, naprowadzanie na prawidłowe rozwiązanie,
- ocenianie za wkład pracy w wykonanie zadania, chęci,
- częste chwalenie ucznia indywidualnie i na forum klasy.

12. UCZNIOWIE ZANIEDBANI ŚRODOWISKOWO LUB WYCHOWAWCZO

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- stopniowanie trudności sytuacji zadaniowych, tak by uczeń mógł odnieść sukces,
- zachęcanie do staranności wykonywanych prac i rysunków,
- pozytywne motywowanie do pracy nad przewyciężaniem istniejących trudności,
- stosowanie wzmocnień pozytywnych, wzmacnianie poczucia własnej wartości,
- pomaganie w selekcji materiału do nauki i częste utrwalanie bieżącego materiału,
- częste powtarzanie nowych treści i odwoływanie się do sytuacji z życia codziennego oraz do konkretów,
- w czasie lekcji upewnianie się czy uczeń właściwie zrozumiał treść zadań i poleceń,
- ukierunkowywanie na właściwą odpowiedź poprzez zadawanie pytań pomocniczych,
- ocenianie za wkład pracy w wykonanie zadania i chęci,
- upewnianie się czy uczeń dokończył pracę na lekcji i zanotował zadanie domowe (do czasu wypracowania u niego takiego nawyku),
- przekazywanie jasnych, krótkich poleceń,
- utrzymywanie kontaktu wzrokowego,
- organizacja środowiska - miejsce blisko nauczyciela, porządek, ograniczenie ilości bodźców,
- angażowanie ucznia w drobne sprawy na rzecz klasy,
- zezwolenie na uzgodnione formy aktywności fizycznej,
- chwalenie ucznia, stwarzanie sytuacji zapewniających sukces,
- przypominanie o regułach, zasadach, obowiązkach, samokontroli i sprawdzaniu,
- pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- skracanie zadań – dzielenie ich na części, możliwe do zrealizowania,
- sprawdzanie stopnia zrozumienia wprowadzanego materiału,
- zmniejszanie materiału przepisywanego z tablicy do zeszytu,
- dzielenie dłuższych sprawdzianów na części, wydłużanie czasu odpowiedzi,
- akceptowanie ucznia bez względu na jego nieprawidłowe zachowania,
- skupianie uwagi ucznia na tym co najważniejsze – kolor, podkreślenie,
- formułowanie informacji dotyczących pracy domowej w sposób jasny i przejrzysty,
- konsekwencja w działaniu.
- wdrażanie do współdziałania z rówieśnikami przy wykonywaniu zadań edukacyjnych i wspólnej zabawie,
- podkreślanie mocnych stron ucznia, stosowanie pochwał na forum grupy,
- wykorzystywanie codziennych sytuacji i zajęć wychowawczych do kształtowania postaw akceptowanych społecznie,
- eliminowanie niepożądanych zachowań,

13. OBCOKRAJOWCY I UCZNIOWIE WRACAJĄCY Z ZAGRANICY

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

- ustalenie wymagań edukacyjnych z każdego przedmiotu, które będą dostosowane do stopnia znajomości przez ucznia języka polskiego;
- umożliwienie korzystania podczas lekcji ze słownika dwujęzycznego;
- stosowanie języka instrukcji w komunikacji z uczniem cudzoziemcem (krótkie polecenia, np. ułóż, narysuj);
- formułowanie pytań skierowanych w sposób jasny, krótki oraz dostosowany do poziomu znajomości języka polskiego;
- udzielanie informacji zwrotnej podczas lekcji;
- stosowanie bogatego materiału ikonograficznego (zdjęcia, mapy, wykresy, schematy) przy wyjaśnianiu zagadnień tematycznych;
- rozwijanie i doskonalenie sprawności mówienia i pisania;
- monitorowanie pracy ucznia i jego postępów;
- włączanie ucznia cudzoziemca w pracę zespołową i dostosowywanie instrukcji do jego językowych umiejętności;
- akceptowanie każdej formy wypowiedzi świadczącej o zrozumieniu zagadnienia (nawet jednorazowej czy błędnej gramatycznie);
- gramatykę należy traktować w sposób funkcjonalny;
- w ocenianiu wypowiedzi pisemnych zwrócić uwagę na komunikatywność;
- prace domowe należy dostosować do możliwości językowych ucznia cudzoziemca;
- dzielenie materiału do opanowania na partie;
- udzielanie pomocy w selekcji materiału do nauki,
- egzekwowanie wiedzy częściej, ale każdorazowo z mniejszego zakresu;
- stopniowanie sytuacji zadaniowych, tak by uczeń mógł odnieść sukces;
- stopniowanie trudności sytuacji zadaniowych;
- stosowanie polisensorycznych metod nauczania;
- wzmacnianie poczucia własnej wartości i stosowanie wzmocnień pozytywnych;
- indywidualizowanie pracy lekcyjnej;
- zapewnienie w klasie atmosfery bezpieczeństwa i akceptacji;
- kontrolowanie rozumienia czytanego tekstu poprzez zadawanie dodatkowych pytań, pytań pomocniczych;
- w czasie lekcji upewnianie się czy uczeń właściwie zrozumiał treść zadań i poleceń;
- upewnianie się czy uczeń dokończył rozpoczęte na lekcji zadanie, zanotował zadanie domowe (do czasu wypracowania u niego takiego nawyku), częste powtarzanie nowych treści;
- częste odwoływanie się do sytuacji z życia codziennego i do konkretów;
- naprowadzanie podczas czytania i pisania;
- korzystanie z gotowych pomocy dydaktycznych;
- pozwolenie na czytanie wybranych przez nauczyciela fragmentów lektury;
- wydłużanie czasu przeznaczanego na przeczytanie lektury;
- ocenianie za wkład pracy w wykonanie zadania, chęci;
- ocenianie tych elementów, które możliwe są do oceny;
- wydłużenie czasu pracy ucznia;

- dostosowanie sposobu oceniania oraz sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów, w tym zakres i treści sprawdzianów;
- w przypadku konieczności sporządzania dłuższych notatek, wcześniejsze przygotowanie ich dla ucznia w celu wklejenia do zeszytu, np. notatki.

Oceniając ucznia obcokrajowca/ powracającego z zagranicy uwzględnić należy:

- wysiłek, który uczeń wkłada w opanowanie wiadomości i umiejętności;
- poziom motywacji do pracy;
- zaangażowanie w opanowanie materiału programowego;
- samodzielność w wykonywaniu zadań.